

Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53)

Utbildningsdepartementets diarienummer U2022/03532

Sammanfattning

Universitets- och högskolerådet (UHR) avgränsar sitt yttrande till de områden där ett ökat statligt ansvar föreslås som berör myndighetens verksamhet. UHR kommenterar i första hand:

- utredningens förslag om en utredning som utvärderar lärarlegitimationsreformen utifrån dess syften och utifrån om dess nuvarande utformning i tillräcklig utsträckning bidrar till att öka läraryrkets attraktionskraft och till högre kvalitet i undervisningen.

Här följer UHR:s främsta kommentar:

Avsnitt 14.1.5 Lärarlegitimationen bör utvärderas i relation till reformens syften

och

Avsnitt 17.4.5 Lärarlegitimationen bör även i detta alternativ utvärderas i relation till reformens syften

UHR ser positivt på utredningens förslag om en utredning som utvärderar lärarlegitimationsreformen utifrån dess syften och utifrån om dess nuvarande utformning i tillräcklig utsträckning bidrar till att öka läraryrkets attraktionskraft och till högre kvalitet i undervisningen. UHR delar utredningens resonemang att införandet av ämnesbetyg kommer att påverka ett stort antal lärare i gymnasieskolan, inte minst yrkeslärarna. Majoriteten av yrkesämnena föreslås ändras eller tas bort vilket kommer att påverka befintliga lärares ämnesbehörigheter. UHR befarar att ämnesbetygsreformen kan medföra att antalet obehöriga yrkeslärare ökar eftersom lärare riskerar att mista den behörighet de har idag.

Här följer UHR:s övriga kommentarer:

Avsnitt 12.1.6. Staten bör samordna skolans it-lösningar och

Avsnitt 17.2.2 Systemansvaret bör få en delvis annan utformning i detta alternativ

I betänkandet lämnas förslag på att staten ska stödja en samordnad antagning till gymnasieskolan genom att stödja och styra samverkan mellan huvudmän samt vid behov ansvara för en samordnad antagningsorganisation. Staten bör även stödja vuxenutbildningsorganisationer genom att tillhandahålla ett digitalt antagningsverktyg. I detta arbete kan UHR bistå med värdefull kunskap och erfarenhet då myndigheten utvecklat ett antal studieadministrativa stödsystem och ansvarar för en samordnad antagning till högskolan, vilket omfattar samordning av merparten av Sveriges lärosäten. Myndigheten har därmed god kännedom om den komplexitet som detta arbete kan komma att innebära.

14.1.1 Inom ramen för systemansvaret bör staten ta ett större ansvar för lärares och rektorers professionsutveckling och

17.4.1 Staten bör även i detta alternativ ta ett större ansvar än idag för lärares och rektorers professionsutveckling

I ett systemansvar för skolan skulle staten öka sitt ansvarstagande för lärares och rektorers professionsutveckling, med ett huvudmannaskap skulle hela ansvaret för kompetensutveckling åligga staten. Vidare framgår att staten bör främja att fler lärare än idag får möjlighet att delta i systematisk utveckling av undervisningen. I ett samlat statligt ansvar för lärare och rektorers professionsutveckling kan rymmas de omfattande europeiska och nordiska program för internationella utbyten och kompetensutveckling som förmedlas av UHR.

Avsnitt 14.1.4 En statlig myndighet bör få ett nationellt och strategiskt ansvar för kompetensförsörjningen till skolan och

Avsnitt 17.4.4 Den systemansvariga myndigheten bör även i detta alternativ få ett nationellt och strategiskt ansvar för kompetensförsörjningen till skolan

UHR har i uppdrag att informera om studier så att presumtiva studenter kan fatta välgrundade beslut kring studieval. Detta uppdrag omfattar alla slag av högskolestudier och -utbildningar, samt inkluderar även information om lärarstudier och -utbildningar. Utöver detta uppdrag har UHR sedan några år publicerat Lärarutbildningsguiden på Studera.nu. Den riktar sig specifikt till dem som är intresserade av läraryrket. Emellertid är underhållet av guiden resurskrävande. Att underhålla och förbättra denna webbplats kan enligt

UHR:s bedömning bidra till att förbättra kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden av lärare. UHR vill framhålla att myndigheten gärna fortsätter att underhålla och utöka denna tjänst.

Avsnitt 14.1.5 Lärarlegitimationen bör utvärderas i relation till reformens syften

och

Avsnitt 17.4.5 Lärarlegitimationen bör även i detta alternativ utvärderas i relation till reformens syften

UHR är expertmyndighet inom bedömning av utländska lärarmeriter och remissinstans till den behöriga myndigheten för läraryrket vid ansökningar om legitimation som förskollärare och lärare för sökande med utländska meriter. Vid framtida överväganden om eventuella förändringar av lärarlegitimationssystemet och handlägningsprocessen finner UHR det angeläget att erinra om att samverka mellan UHR och Skolverket på detta område bygger på lång och beprövad erfarenhet som fungerar väl och på ett effektivt vis tar tillvara utländsk lärarkompetens som bidrar till att försörja svensk förskola och skola med legitimerade förskollärare och lärare.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Eino Örnfeldt efter föredragning av biträdande projektledare Fanny Labory i närvaro av avdelningschef Anders Ljungberg.

Eino Örnfeldt, Generaldirektör

Fanny Labory, föredragande